

TRANSFORMIMI DIGITAL

Lidhja e themeleve me territoret e
paeksploruara

Dolele Sylla, CISA, CISM, CISSP

Specialiste e Sektorit Publik, Grupi i Bankës Botërore

L
i
d
h
j
a
e

OBJEKTIVAT – PROGRAMI

1

TEKNOLOGJITË NË ZHVILLIM NË QEVERISJEN DIGJITALE.

2

TEKNOLOGJITË BAZË & TË REJA.

3

TRENDËT GLOBALË DHE FAKTORËT KRYESORË TË SUKSESIT

4

TRANSFORMIMI DIGJITAL I SHËRBIMEVE SHTETËRORE

“Sapo kemi filluar të mendojmë për teknologjitë që e pengojnë zhvillimin dhe ajo që duam është që të gjithë ne në Grupin e Bankës Botërore të mendojmë për këto çështje dhe të përqafojmë një ide, një teknologji, dhe ta vëmë në jetë.”

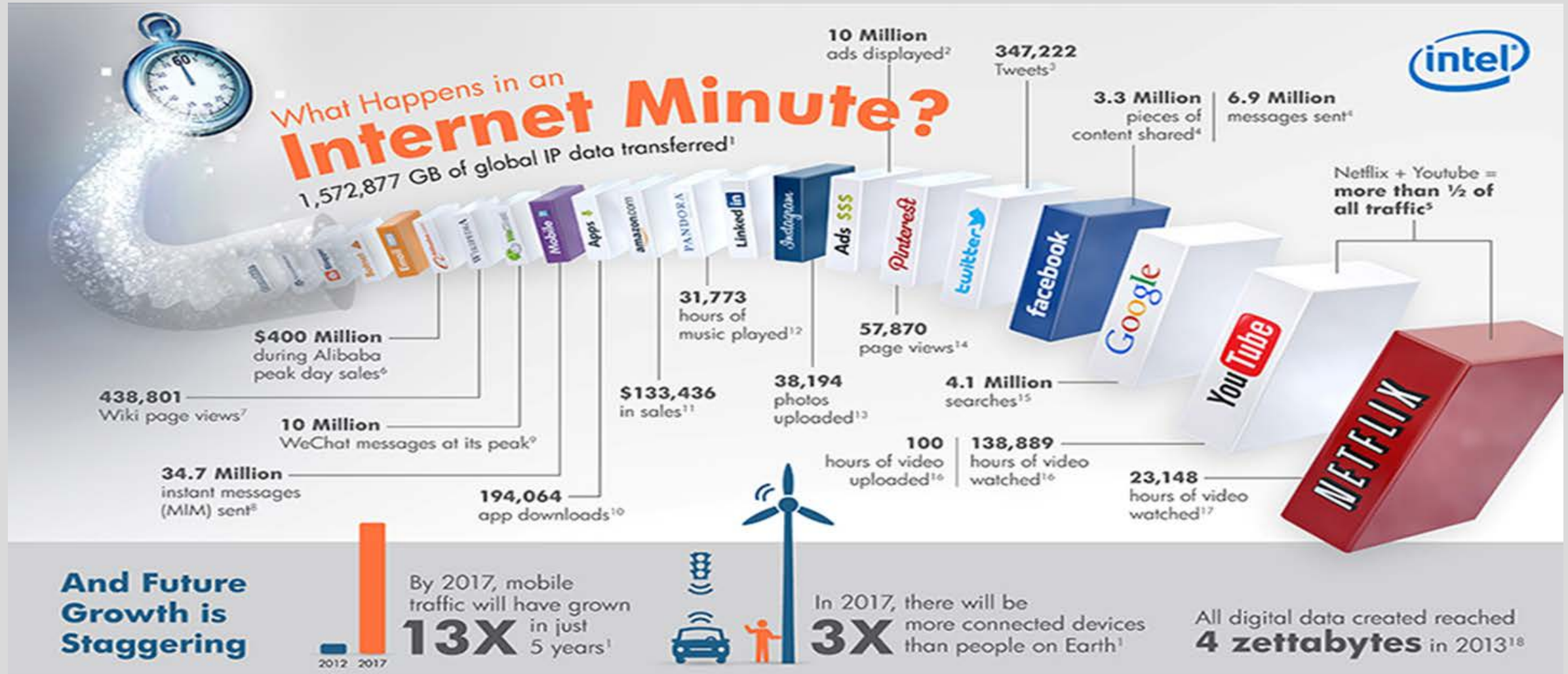
President Jim Yong Kim

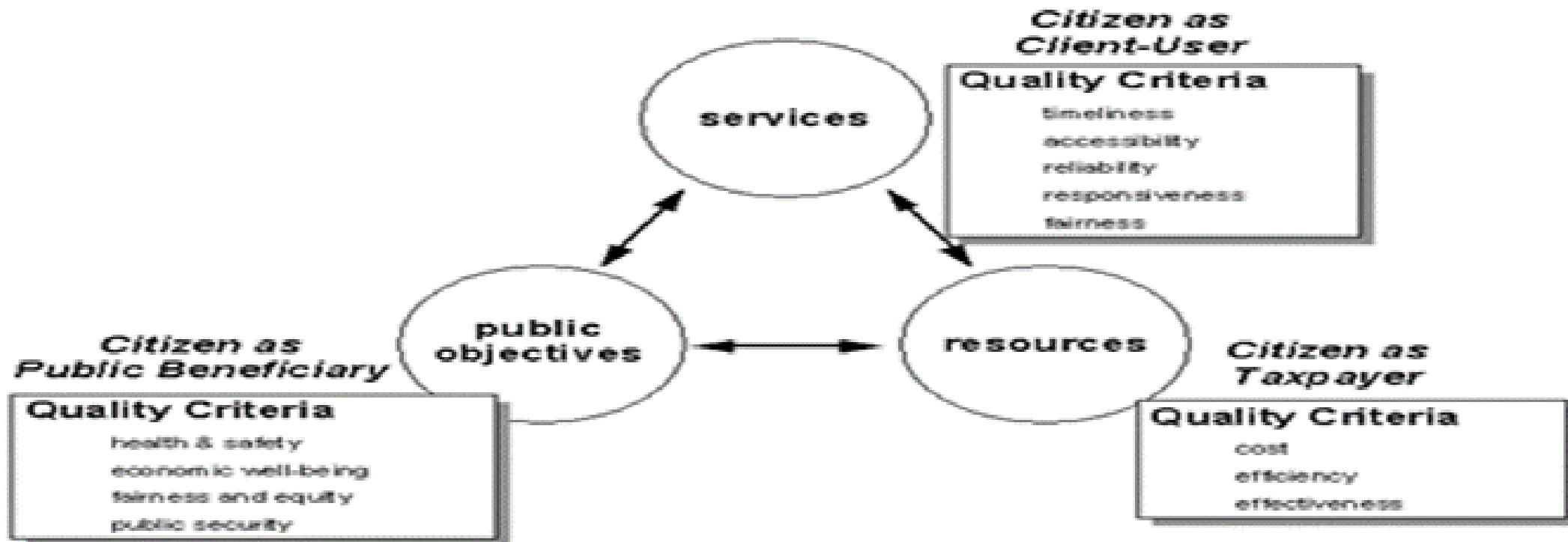
DigitalWorld

Konteksti

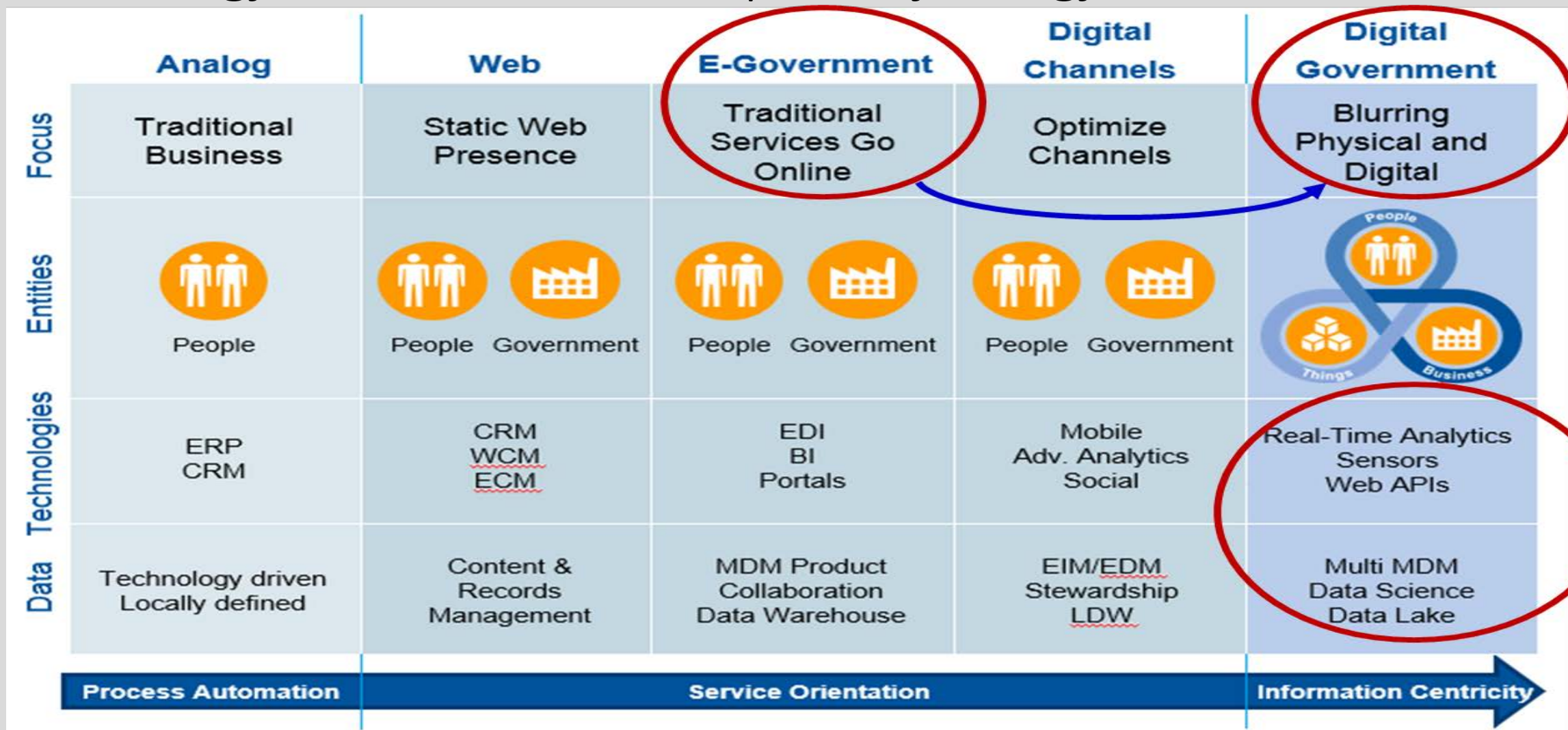
Tehnologia

The Citizen and Government Services

Teknologjitë në zhvillim në qeverisjes digjitale

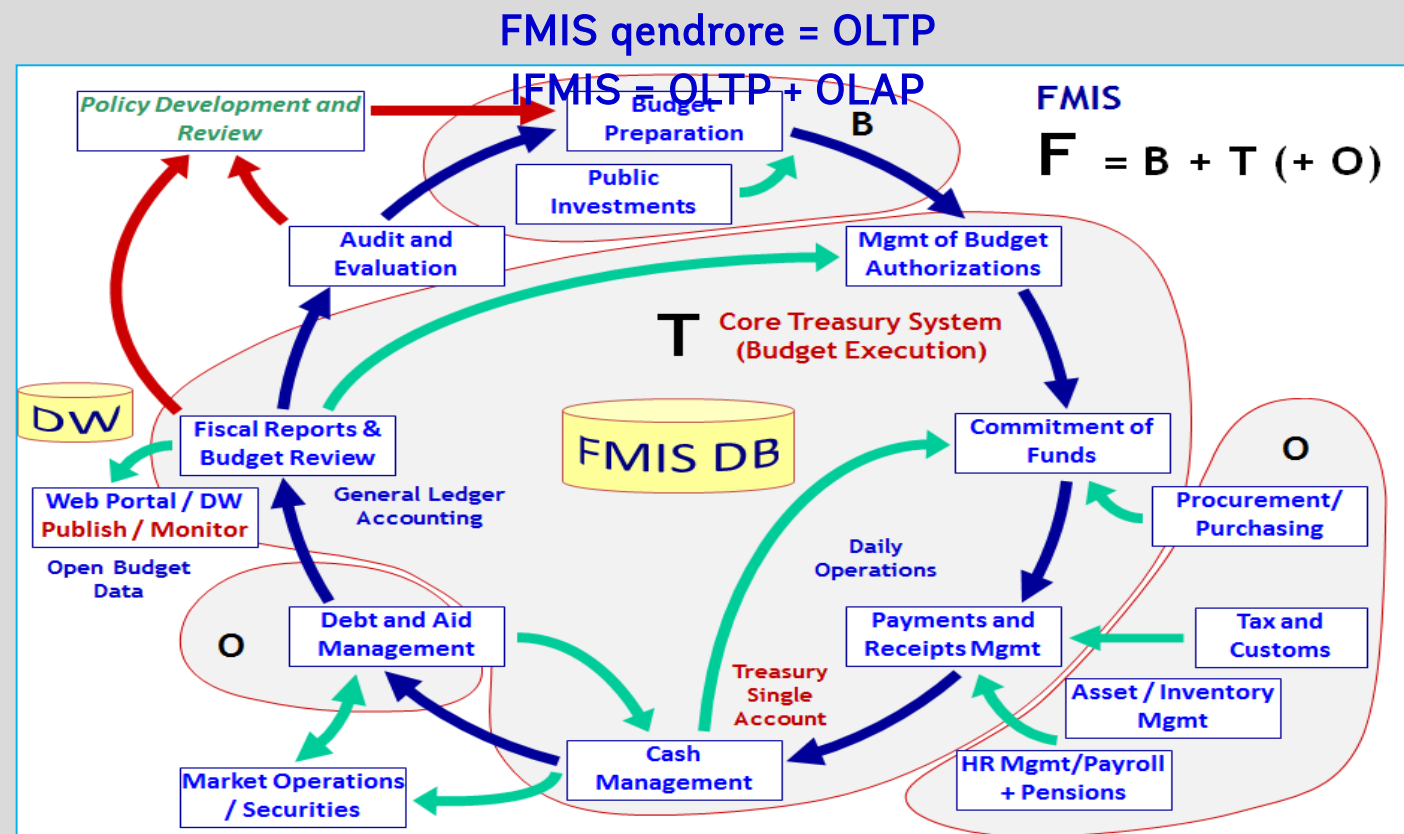

ERP: Planifikimi i Burimeve të Ndërmarrjes; CRM: Menaxhimi i Marrëdhënieve me Qytetarët; WCM: Menaxhimi i Përbajtjes së Internetit; ECM: Menaxhimi i Përbajtjes së Ndërmarrjes; EDI: Menaxhimi i të Dhënave Elektronike; BI: Informata Biznesi; EIM/EDM: Menaxhimi i informacioneve/të dhënave të ndërmarrjes; LDW: Magazina e të dhënave logjike; MDM: Menaxhimi i të dhënave të lëvizshme; API: Ndërfaqja e Programit Aplikativ Burimi: EU Joinup korrik 2017 <https://joinup.ec.europa.eu/document/recommendation-10>

Çfarë është FMIS i integruar?

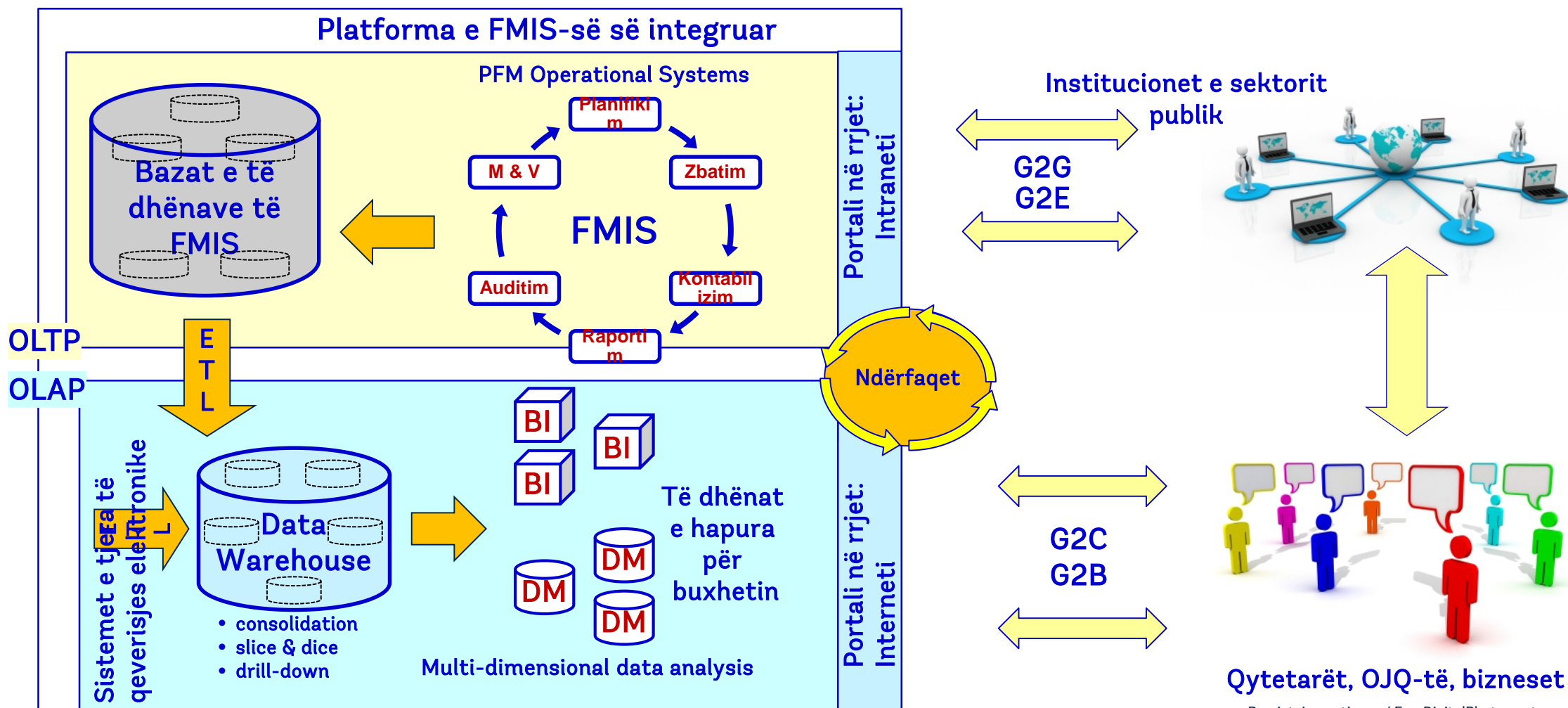
Sistemet qendrore të informacionit të menaxhimit financiar (FMIS) mund të përkufizohen përgjithësisht si një tërësi zgjidhjesh automatizimi të cilat u japin mundësi qeverive të planifikojnë, zbatojnë dhe monitorojnë buxhetin.

FMIS qendrore = OLTP
IFMIS = OLTP + OLAP

FMIS i integruar (ose IFMIS) ndërthur modulet qendrore të FMIS-së (OLTP) me aftësitë e Magazinës së të Dhënave (DW) dhe instrumentet e analizës shumëdimensionale të të dhënave (OLAP) për planifikim efektiv, mbështetje të vendimeve, realizim të shërbimeve dhe monitorim të performancës.

IFMIS = OLTP + OLAP

OLTP: Përpunimi i transaksioneve online OLAP: Përpunimi analitik online
 DW: Magazina e të dhënave BI: Informata Biznesi

ETL: Ekstraktim, transformim, ngarkim DM: Ekstraktimi i të

Themelet & territoret e paeksploruara

Praktika Globale për Qeverisjen (Grupi i BB-së) vazhdimisht kërkon të përdorë në mënyrë efektive **teknologjitë digjitale** për ta përmirësuar menaxhimin e burimeve publike, produktivitetin dhe realizimin e shërbimeve nëpërmjet zgjidhjeve novatore në dy kategori:

Themelet

1. Modernizimi i sistemeve të qeverisjes
2. Prokurimi elektronik **IFMIS**
3. Shërbimet online (shërbimet elektronike)
4. Qeverisja e hapur
5. API për lidhjen me klientët i Grupit të BB-së
6. Modernizimi i sistemeve të Grupit të BB-së

&

Frontiers

1. Të dhënat e mëdha
2. Të mësuarit kompjuterik (IA)
3. Aplikacionet celulare
4. Teknologjia e zinxhirit me blloqe

1

Fuqizimi i proceseve të politikave publike

2

Menaxhim efektiv i burimeve

3

Fuqizimi i ndërfaqes publik-privat

4

Mbështetja e realizimit të shërbimeve

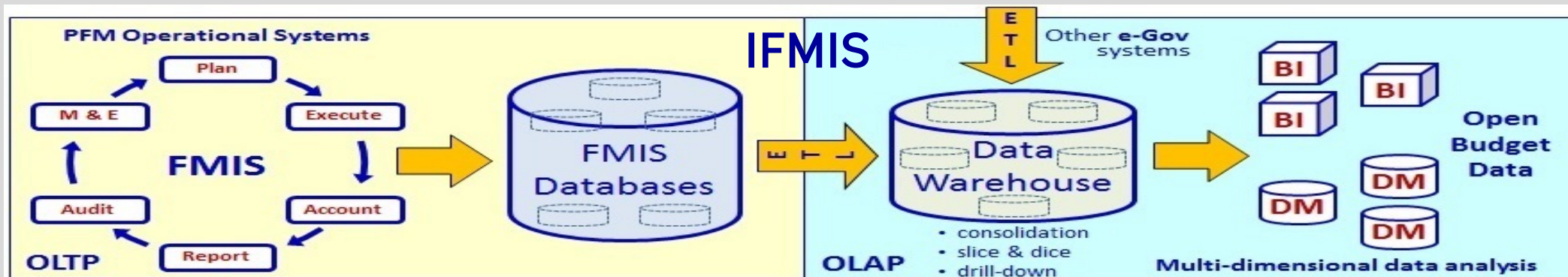
5

Faktorët dhe mundësitë e efektivitetit të politikave

Fushat kyçe për kapërcimin e hendekut në zbatim me të cilin përballen klientët

Lidhja e themeleve me territoret e paeksploruara

Dhënia e fidbekut për IFMIS-së për përmirësimin e cilësisë & vlerës së të dhënave

Përdorimi i të mësuarit kompjuterik (IA)

BIG DATA

Open Source Tools for Big Data

Motori i të mësuarit kompjuterik

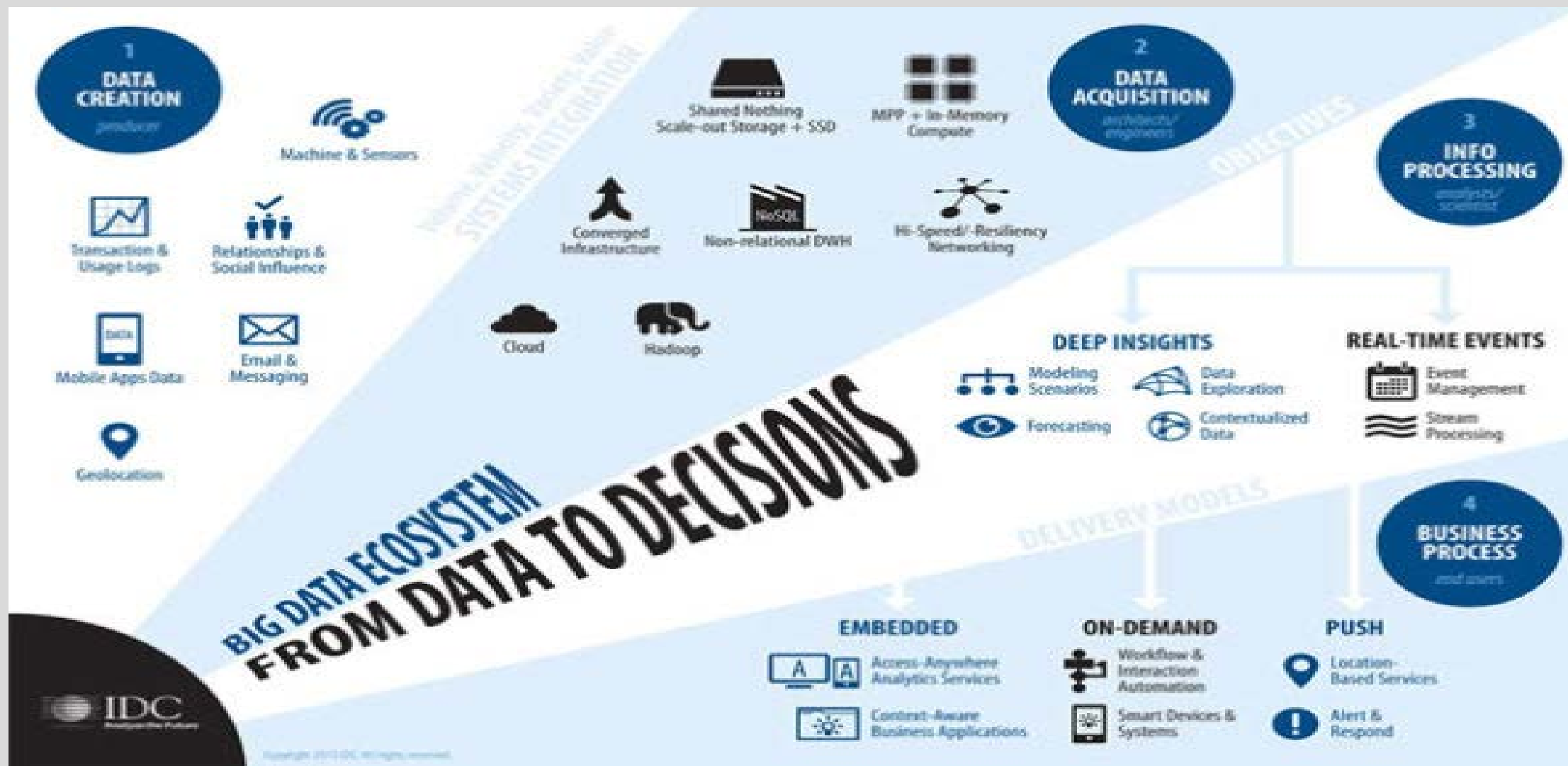
- Vëllimi Shkalla e të dhënave
- Shpejtësia Shpejtësia e analizës
- Larmia Format e ndryshme
- Vërtetësia Pasiguria e të dhënave

Gërshetimi i “vlerës digjitale” të IFMIS-së me të dhënat “jashtë qeverisë” me

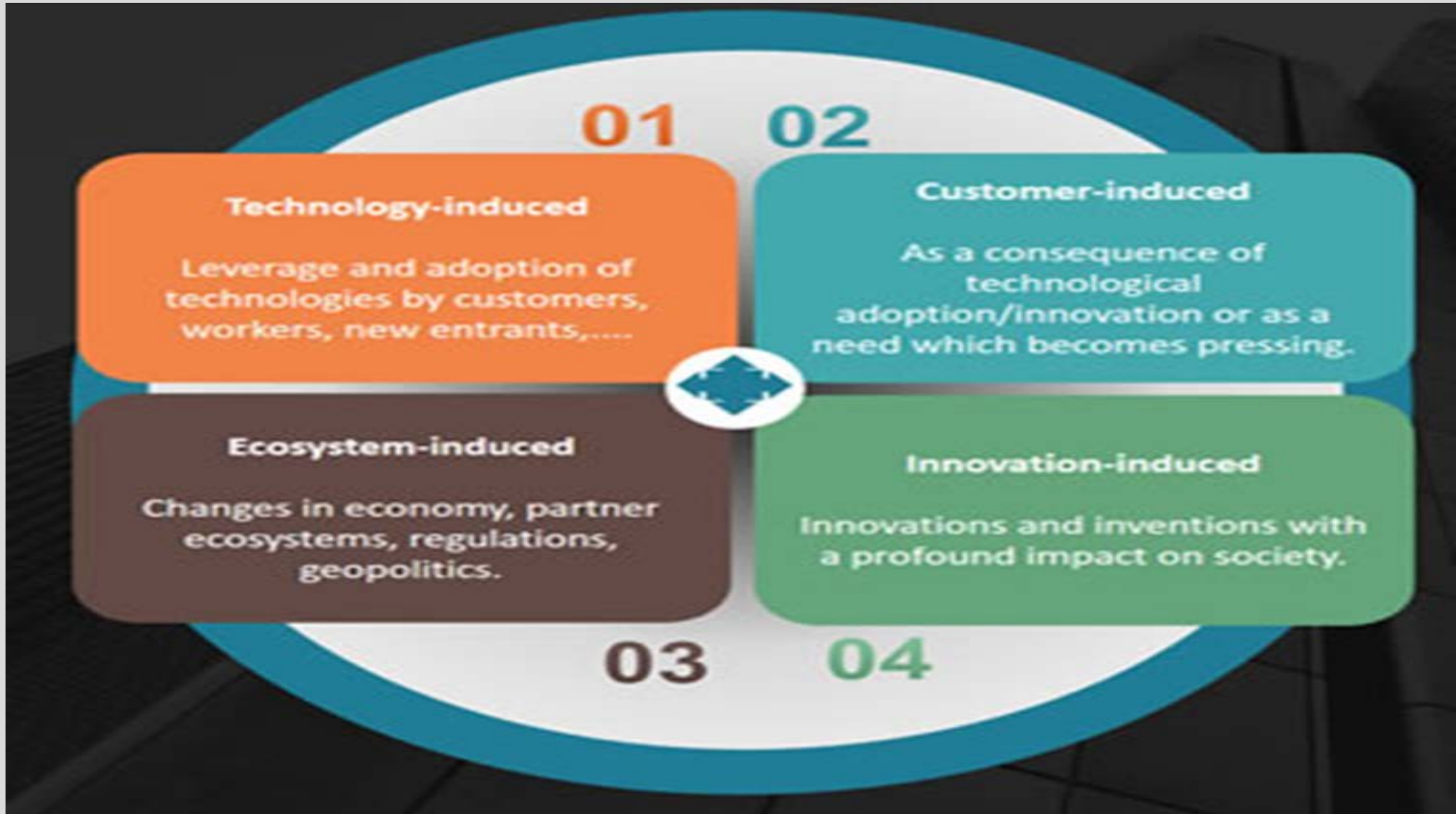
Satelitë, sensorë, smartfonë ...

Fokusi për TË DHËNAT E MËDHA...

Ekosistemi i të dhënave të mëdha – nga të dhënat te vendimet – Burimi IDC

Shkaqet e pengimit dhe transformimit

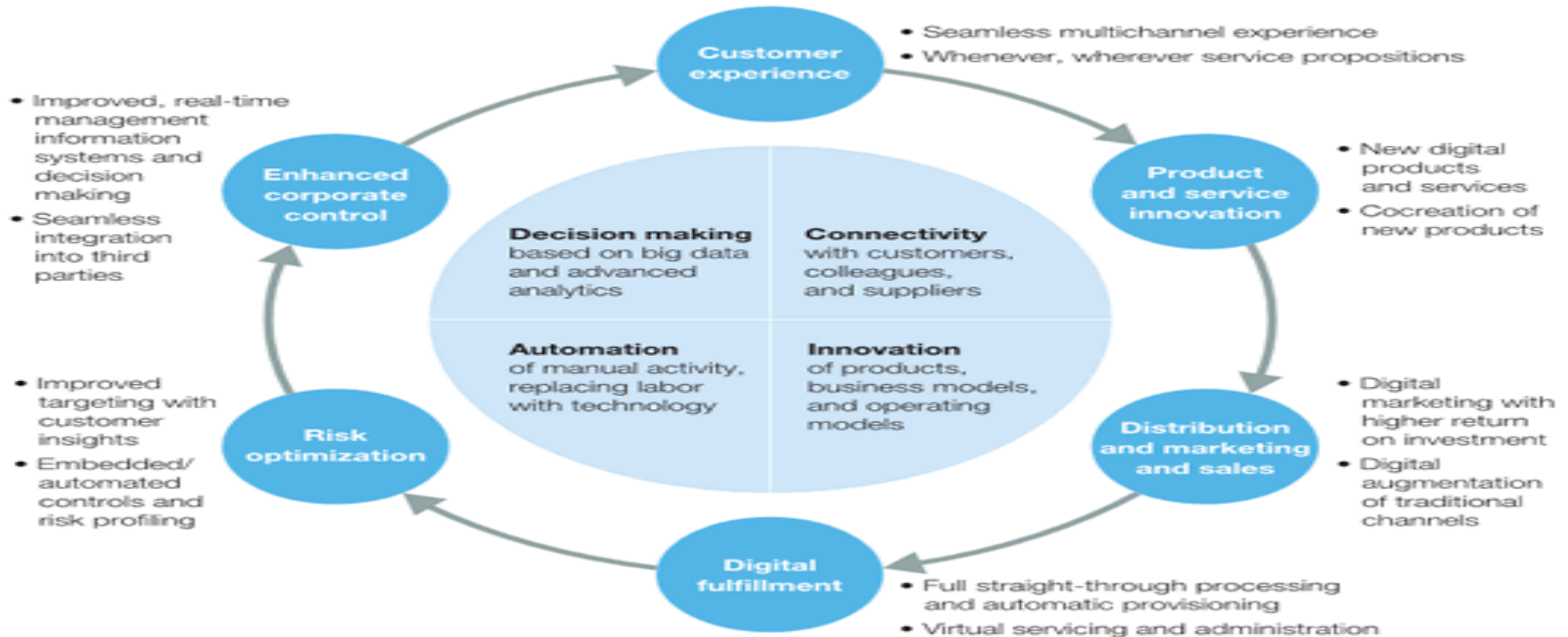
Kuadri i transformimit digjital

nga Capgemini Consulting dhe the MIT center for digital business

Si mund ta ndryshojë digjitalja organizatën ...

Digital can reshape every aspect of the modern enterprise.

Source: Expert interviews; McKinsey analysis

Mitet dhe realitetet e transformimit digjital

Myth

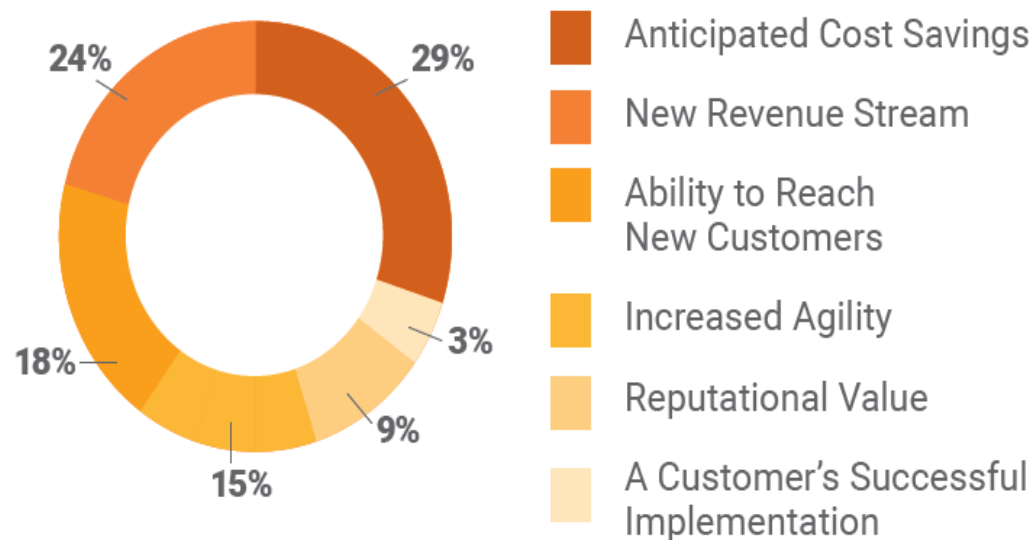
Reality

1	Digital is primarily about the customer experience	Huge opportunities exist also in efficiency, productivity and employee leverage
2	Digital primarily matters only to technology or B2C companies	Opportunities exist in all industries with no exceptions
3	Let a thousand flowers bloom; bottom-up activity is the right way to change	Digital transformation must be led from the top
4	If we do enough digital initiatives, we will get there	Transformation management intensity is more important for driving overall performance
5	Digital transformation will happen despite our IT	Business/IT relationships are key, and in many companies they must be improved
6	Digital transformation approach is different for every industry and company	Digital Leaders exhibit a common DNA
7	In our industry we can wait and see how digital develops	There are digital leaders outperforming their peers in every industry today

Disa fakte

Burimi: ISACA 2017, Barometri i Transformimit Digjital

Top Motivators for Implementing an Emerging Technology

Technologies Facing the Most Organizational Challenges or Resistance

**AI/Machine Learning/
Cognitive Tech**

Public Cloud

**Internet of
Things**

Blockchain

**Big Data
Analytics**

Disa fakte...

Evaluating Opportunities

Arising From Emerging Technologies

22%

organizations
rarely evaluate

31%

organizations
frequently evaluate

Who is Responsible

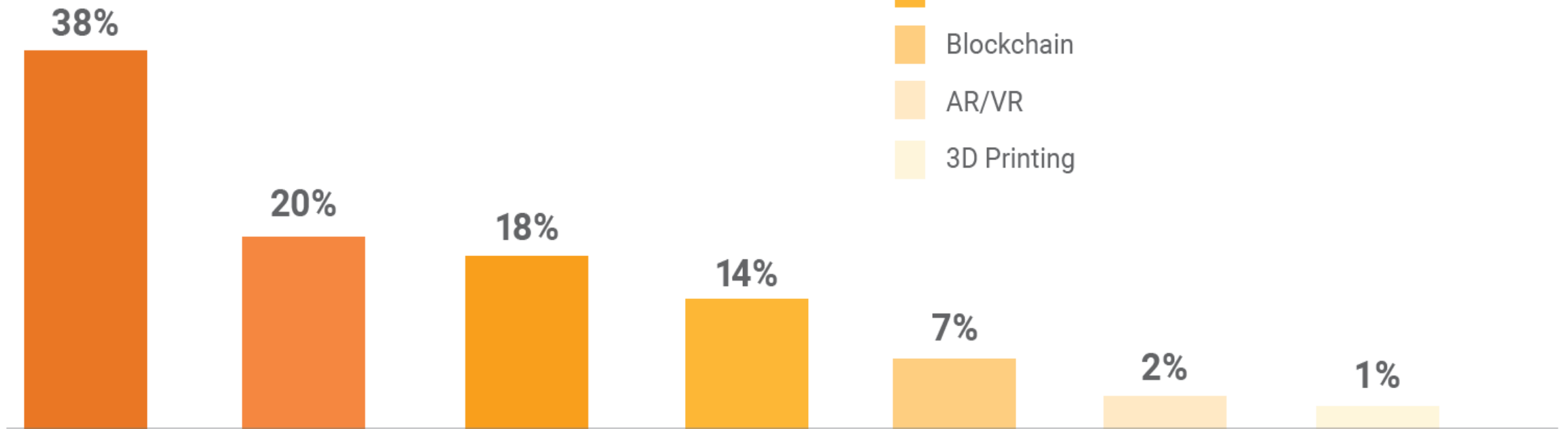
for Evaluating Emerging Technologies?

Disa fakte...

Technologies With Most Potential to Deliver Transformational Value

- Big Data Analytics
- AI/Machine Learning/Cognitive
- Public Cloud
- IoT
- Blockchain
- AR/VR
- 3D Printing

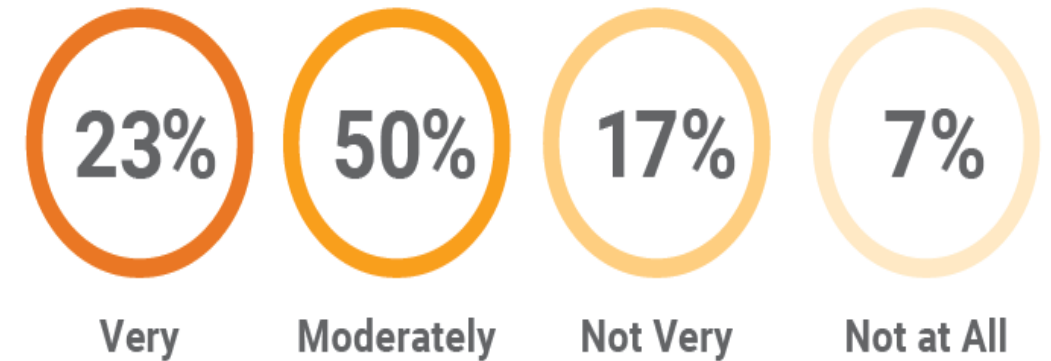

Disa fakte..

Are Your Organization's Leaders
Digitally Literate?

Are Your Organization's Leaders
Receptive to Emerging Tech?

Faleminderit !